2026/1698

13.7.2026.

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2026/1698

od 10. srpnja 2026.

o utvrđivanju hitne financijske potpore za poljoprivredne sektore pogođene nepovoljnim klimatskim prilikama i elementarnim nepogodama u Hrvatskoj, Cipru, Portugalu, Rumunjskoj i Sloveniji u skladu s Uredbom (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 ([1]), a posebno njezin članak 221. stavak 1.,

budući da:

(1) U proljeće i ljeto 2025. Hrvatsku je pogodilo nekoliko nepovoljnih klimatskih prilika. Sezona rasta započela je s dva hladna razdoblja i mrazom, i to sredinom ožujka i početkom travnja. U istom razdoblju bilo je i prekomjernih oborina i suša koje su utjecale na prinose određenih usjeva. Te su poteškoće prouzročile znatnu štetu u proizvodnji šljiva, lješnjaka, vinove loze, lucerne (alfalfe) i šećerne repe.

(2) Tijekom ljetnih mjeseci 2025. Cipar je bio pogođen jakom sušom uzrokovanom nedostatkom oborina i ekstremnom vrućinom. Manjak padalina bio je primjetan već u svibnju. Dugotrajna suša nepovratno je utjecala na nekoliko poljoprivrednih sektora i usjeva, što je dovelo do znatnog smanjenja proizvodnje agruma, banana, smokava, nara, indijskih smokava, vinove loze, maslinova ulja i stolnih maslina, žitarica, stočne hrane i pčelarskih proizvoda. Uzrokovala je i znatno povećanje troškova hrane za goveda, ovce i koze.

(3) U siječnju i veljači 2026. Portugal je pogodila oluja Kristin. Vrlo obilne padaline, snažni vjetrovi i visoki valovi uzrokovali su poplave i teške vremenske nepogode koje su uništile poljoprivredno zemljište i infrastrukturu. Oluja je prouzročila znatne gubitke u poljoprivrednoj proizvodnji. Opsežne posljedice oluje utjecale su na poljoprivrednu proizvodnju ratarskih kultura, maslinova ulja i stolnih maslina, voća i povrća, sektora vina i sektora stočarstva.

(4) Tijekom ljetnih mjeseci 2025. Rumunjska je bila pogođena iznimno nepovoljnim klimatskim prilikama. i ekstremnom sušom, koja je počela u lipnju i nastavila većinu kolovoza, s opetovanim toplinskim valovima. To vrlo vruće i suho vrijeme dogodilo se kad su se usjevi potpuno razvijali, što je uzrokovalo znatnu štetu usjevima kukuruza i suncokreta.

(5) U proljeće 2025. Sloveniju su pogodila dva vala hladnoće u ožujku i travnju, s temperaturama ispod razine zamrzavanja na nekoliko lokacija. Ta dva mraza na početku razdoblja rasta prouzročila su znatnu štetu u proizvodnji jabuka.

(6) Znatna šteta za poljoprivredu uzrokovana nepovoljnim klimatskim prilikama i elementarnim nepogodama te posljedični gubitak prihoda pogođenih proizvođača u Hrvatskoj, Cipru, Portugalu, Rumunjskoj i Sloveniji ugrožavaju gospodarsku održivost poljoprivrednih gospodarstava u tim državama članicama.

([1]) Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL L 347, 20.12.2013., str. 671., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj).

(7) Stoga bi trebalo donijeti izvanrednu mjeru kako bi se riješili posebni problemi nastali slijedom tih nepovoljnih klimatskih prilika i elementarnih nepogoda u Hrvatskoj, Cipru, Portugalu, Rumunjskoj i Sloveniji.

(8) Znatna šteta i ekonomski gubici koje su te nepovoljne klimatske prilike i elementarne nepogode prouzročile poljoprivrednim proizvođačima poseban su problem u smislu članka 221. Uredbe (EU) br. 1308/2013 koji se ne može odmah riješiti mjerama poduzetima na temelju članaka 219. ili 220. te uredbe. Situacija nije izravno povezana s određenim tržišnim poremećajem ili opasnošću od takvog poremećaja. Osim toga, to nije situacija koja zahtijeva mjere za suzbijanje širenja bolesti životinja ili mjere koje se odnose na gubitak povjerenja potrošača zbog rizika za javno zdravlje, zdravlje životinja ili biljaka.

(9) Iznose koji se stavljaju na raspolaganje Hrvatskoj, Cipru, Portugalu, Rumunjskoj i Sloveniji trebalo bi utvrditi na temelju neto gornjih granica za izravna plaćanja iz Priloga V. Uredbi (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća ([2]), posebno uzimajući u obzir relativni udio tih država članica u poljoprivrednom sektoru Unije te posljedice nepovoljnih klimatskih prilika i elementarnih nepogoda u Hrvatskoj, Cipru, Portugalu, Rumunjskoj i Sloveniji.

(10) Hrvatska, Cipar, Portugal, Rumunjska i Slovenija trebali bi hitnu financijsku potporu raspodijeliti najučinkovitijim kanalima na temelju objektivnih, pravednih i nediskriminirajućih kriterija kojima se uzimaju u obzir razmjeri poteškoća i stvarne gospodarske štete koje su pretrpjeli pogođeni poljoprivrednici, kao što je, na primjer, minimalni postotak proizvodnih gubitaka u prihvatljivom sektoru ili usjevima. Te bi zemlje trebale osigurati da pogođeni poljoprivrednici budu krajnji korisnici hitne financijske potpore te bi trebale izbjegavati narušavanje tržišta ili tržišnog natjecanja.

(11) Budući da bi se iznosom koji će se dodijeliti Hrvatskoj, Cipru, Portugalu, Rumunjskoj i Sloveniji samo djelomično otklonile gospodarske poteškoće s kojima su se suočili pogođeni poljoprivrednici, tim zemljama trebalo bi omogućiti da tim poljoprivrednicima dodijele dodatnu nacionalnu potporu u skladu s uvjetima iz ove Uredbe.

(12) Kako bi se Hrvatskoj, Cipru, Portugalu, Rumunjskoj i Sloveniji omogućila fleksibilna raspodjela hitne financijske potpore Unije u skladu s okolnostima pogođenih poljoprivrednika, trebalo bi im dopustiti da tu hitnu financijsku potporu kumuliraju s drugom potporom financiranom iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, pri čemu treba izbjeći de se pogođenim poljoprivrednicima dodijeli prekomjerna naknada.

(13) Kako bi se izbjegla prekomjerna naknada, Hrvatska, Cipar, Portugal, Rumunjska i Slovenija trebali bi uzeti u obzir potporu dodijeljenu u okviru drugih nacionalnih instrumenata potpore ili drugih instrumenata potpore Unije ili privatnih sustava osiguranja za ublažavanje nastalih ekonomskih gubitaka.

(14) Budući da se hitna financijska potpora Unije utvrđuje u eurima, kako bi se osigurala ujednačena i istovremena primjena, potrebno je odrediti datum za konverziju u nacionalnu valutu iznosa dodijeljenog državi članici koja nije uvela euro kao nacionalnu valutu, odnosno Rumunjskoj. Budući da u ovoj Uredbi nije utvrđen rok za podnošenje zahtjeva za hitnu financijsku potporu, operativnim događajem za devizni tečaj za iznose utvrđene u ovoj Uredbi za potrebe članka 30. stavka 3. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2022/127 ([3]) primjereno je smatrati datum stupanja na snagu ove Uredbe.

([2]) Uredba (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013 (SL L 435, 6.12.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

([3]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/127 od 7. prosinca 2021. o dopuni Uredbe (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća pravilima o agencijama za plaćanja i drugim tijelima, financijskom upravljanju, poravnanju računa, sredstvima osiguranja i upotrebi eura (SL L 20, 31.1.2022., str. 95., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

(15) Kako bi se osigurala djelotvornost ove izvanredne mjere, korisnici bi trebali brzo primiti hitnu financijsku potporu. Osim toga, trebalo bi osigurati pravodobno praćenje proračuna Unije te ažurne daljnje mjere i učinkovito korištenje pričuve za poljoprivredu, čime bi se poboljšala njezina raspoloživost i povećao kapacitet za brz odgovor na nove krize. Stoga je primjereno utvrditi datum prihvatljivosti do kojeg države članice trebaju isplatiti tu potporu korisnicima. Sva plaćanja izvršena nakon tog datuma trebala bi se smatrati neprihvatljivima za financiranje sredstvima Unije.

(16) Unija bi stoga trebala financirati rashode Hrvatske, Cipra, Portugala, Rumunjske i Slovenije u okviru ove izvanredne mjere samo ako su nastali prije određenog datuma za prihvatljivost rashoda. Stoga bi hitnu financijsku potporu Unije trebalo isplatiti do 28. veljače 2027.

(17) Budući da se plaćanja nakon 28. veljače 2027. neće smatrati prihvatljivima, članak 5. stavak 2. Delegirane uredbe (EU) 2022/127, kojim se utvrđuje razmjerno smanjenje mjesečnih plaćanja izvršenih nakon roka, neće se primjenjivati.

(18) Hrvatska, Cipar, Portugal, Rumunjska i Slovenija trebali bi Komisiji dostaviti detaljne informacije o provedbi ove Uredbe, posebno opis mjera, kriterije za određivanje prihvatljivih poljoprivrednih sektora i usjeva te zahvaćena zemljopisna područja, kako bi se Komisiji omogućilo praćenje učinkovitosti mjere uvedene ovom Uredbom.

(19) Kako bi se osiguralo da poljoprivrednici što prije prime hitnu financijsku potporu, Hrvatska, Cipar, Portugal, Rumunjska i Slovenija trebali bi bez odgode provesti ovu Uredbu. Stoga bi ova Uredba trebala stupiti na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

(20) Mjere predviđene u ovoj Uredbi u skladu su s mišljenjem Odbora za zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

1. Hrvatskoj, Cipru, Portugalu, Rumunjskoj i Sloveniji stavlja se na raspolaganje hitna financijska potpora Unije u ukupnom iznosu od 56 600 000 EUR kao izvanredna potpora poljoprivrednicima u skladu s uvjetima utvrđenima u ovoj Uredbi.

2. Rashodi Unije nastali u skladu s ovom Uredbom ne smiju premašiti ukupni iznos od:

(a) 4 400 000 EUR za Hrvatsku;

(b) 4 600 000 EUR za Cipar;

(c) 30 000 000 EUR za Portugal;

(d) 14 800 000 EUR za Rumunjsku;

(e) 2 800 000 EUR za Sloveniju.

3. Hrvatska, Cipar, Portugal, Rumunjska i Slovenija upotrebljavaju iznose iz stavka 2. za mjere čiji je cilj najpogođenijim poljoprivrednicima nadoknaditi njihove gospodarske gubitke koji su posljedica nepovoljnih klimatskih prilika i elementarnih nepogoda 2025. i 2026. i koji utječu na održivost njihovih poljoprivrednih gospodarstava.

Sljedeći poljoprivredni usjevi ili sektori prihvatljivi su za hitnu financijsku potporu Unije:

(a) u Hrvatskoj: šljive, lješnjaci, vinova loza, lucerna (alfalfa) i šećerna repa;

(b) na Cipru: agrumi, banane, smokve, nar, indijske smokve, vinova loza, maslinovo ulje i stolne masline, žitarice, krmni usjevi, pčelarski proizvodi, goveda, ovce i koze;

(c) u Portugalu: ratarske kulture, maslinovo ulje i stolne masline, voće i povrće, sektor vina i sektor stočarstva;

(d) u Rumunjskoj: suncokret i kukuruz;

(e) u Sloveniji: jabuke.

4. Mjere iz stavka 3. provode se na temelju objektivnih, poštenih i nediskriminirajućih kriterija kojima se u obzir uzimaju stvarni ekonomski gubici pogođenih poljoprivrednika. Mjere moraju biti takve da plaćanja koja iz njih proizlaze ne uzrokuju narušavanje tržišta ili tržišnog natjecanja.

5. Hitna financijska potpora predviđena ovom Uredbom ograničena je na naknadu poljoprivrednicima za gubitak prihoda koji je izravna posljedica štete u prihvatljivim sektorima i na proizvodnju usjeva. Za potporu na temelju ove Uredbe nisu prihvatljivi drugi gospodarski gubici.

6. Hrvatska, Cipar, Portugal, Rumunjska i Slovenija osiguravaju da se, ako poljoprivrednici nisu izravni korisnici hitne financijske potpore Unije, gospodarska korist od te potpore u potpunosti prenosi na poljoprivrednike.

7. Rashodi Hrvatske, Cipra, Portugala, Rumunjske i Slovenije iz stavka 2. povezani s plaćanjima za mjere iz stavka 3. prihvatljivi su za hitnu financijsku potporu Unije samo ako se ta plaćanja izvrše do 28. veljače 2027.

8. Za potrebe članka 30. stavka 3. Delegirane uredbe (EU) 2022/127, operativnim događajem za devizni tečaj za iznose koji su utvrđeni u članku 1. stavku 2. točki (d) Uredbe smatra se datum stupanja na snagu ove Uredbe.

9. Hitna financijska potpora Unije predviđena ovom Uredbom može se kumulirati s drugim oblicima potpore financiranima iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj.

10. Hrvatska, Cipar, Portugal, Rumunjska i Slovenija mogu dodijeliti dodatnu nacionalnu potporu za mjere poduzete na temelju stavka 3. do najviše 200 % iznosa utvrđenih u stavku 2., na temelju istih objektivnih i nediskriminirajućih kriterija i pod uvjetom da plaćanja koja proizlaze iz tih mjera ne uzrokuju narušavanje tržišta ili tržišnog natjecanja ili prekomjernu naknadu. Poljoprivredni usjevi i sektori koji su prihvatljivi za dodatnu nacionalnu potporu jednaki su onima koji su prihvatljivi za hitnu financijsku potporu Unije. Hrvatska, Cipar, Portugal, Rumunjska i Slovenija dodatnu nacionalnu potporu isplaćuju do 30. travnja 2027.

11. Kako bi se izbjegla prekomjerna naknada, Hrvatska, Cipar, Portugal, Rumunjska i Slovenija pri dodjeli financijske potpore na temelju ove Uredbe uzimaju u obzir potporu dodijeljenu u okviru drugih nacionalnih instrumenata potpore ili drugih instrumenata potpore Unije ili privatnih programa za ublažavanje predmetnih ekonomskih gubitaka.

Članak 2.

1. Bez odgode, a najkasnije do 31. listopada 2026., Hrvatska, Cipar, Portugal, Rumunjska i Slovenija dostavljaju Komisiji sljedeće u vezi s mjerama iz članka 1. stavka 3.:

(a) opise mjera koje će poduzeti;

(b) kriterije korištene za određivanje prihvatljivih poljoprivrednih sektora i usjeva te pogođenih zemljopisnih područja;

(c) kriterije korištene za određivanje poljoprivrednika prihvatljivih za hitnu financijsku potporu i povezane iznose;

(d) metode i postupak korištene za raspodjelu hitne financijske potpore Unije poljoprivrednicima;

(e) željene učinke mjera u smislu naknade ekonomskih gubitaka poljoprivrednika nastalih zbog izgubljene proizvodnje;

(f) mjere poduzete kako bi se provjerilo je li postignut željeni učinak mjera;

(g) mjere poduzete kako bi se izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja i prekomjerna naknada;

(h) predviđena plaćanja rashoda Unije po mjesecima do 28. veljače 2027.;

(i) razinu dodatne nacionalne potpore koja se dodjeljuje u skladu s člankom 1. stavkom 9.;

(j) mjere koje će se poduzeti za kontrolu prihvatljivosti poljoprivrednika i zaštitu financijskih interesa Unije.

2. Hrvatska, Cipar, Portugal, Rumunjska i Slovenija najkasnije do 31. srpnja 2027. obavješćuju Komisiju o ukupnim plaćenim iznosima po mjeri, prema potrebi raščlanjenima na hitnu financijsku potporu Unije i dodatnu nacionalnu potporu, o broju i vrsti korisnika te procijenjenoj učinkovitosti mjere.

Članak 3.

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 10. srpnja 2026.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN